

Wektor partnerstwa europejskiego

Wiadomo, że Unia Europejska jest drugim co do wielkości partnerem handlowym Republiki Białorusi po Federacji Rosyjskiej, z którym dialog stopniowo nabiera coraz bardziej pragmatycznych kształtów. Wzrastają inwestycje, zwiększa się nadwyżka handlowa, rozwijają się kontakty. W szczególności w 2018 r. udział Unii Europejskiej w białoruskim eksporcie wzrósł z 26% do ponad 30%. Biorąc pod uwagę otwarty charakter gospodarki białoruskiej i jej poważne uzależnienie od sytuacji na rynkach zagranicznych w Mińsku, zwraca się uwagę na potrzebę dalszego pogłębiania interakcji handlowych, gospodarczych i inwestycyjnych z partnerami europejskimi, tak aby pozytywna dynamika w stosunkach z nimi stała się nieodwracalna. I pewna podstawa do tego została już stworzona. W ciągu ostatnich trzech lub czterech lat strony osiągnęły znacznie więcej niż w poprzedniej dekadzie, kiedy to nałożono na Republikę Białorusi ograniczenia i sankcje. Jak te pozytywne tendencje w stosunkach z Unią Europejską wpływają na dwustronne stosunki państwa białoruskiego z innymi państwami europejskimi? Jakie możliwości i perspektywy otwierają się w tym zakresie?

Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - czterdzieści pięć lat. Teraz - profesor nadzwyczajny Wydziału Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: nowoczesne stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo międzynarodowe, międzynarodowa wymiana informacji, eksport produktów i usług medialnych.

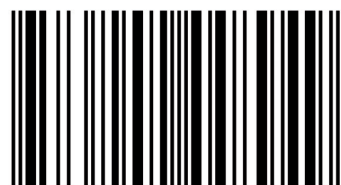
Wydawnictwo
Zakresy Wiedzy

Boris Zalesski

Wektor partnerstwa europejskiego

Kronika stosunków międzynarodowych

978-620-2-44894-9

Boris Zalesski

Wektor partnerstwa europejskiego

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalesski

Wektor partnerstwa europejskiego

Kronika stosunków międzynarodowych

FOR AUTHOR USE ONLY

Wydawnictwo Bezkręsy Wiedzy

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-44894-9

Copyright © Boris Zalesski

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalesky

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Wektor partnerstwa europejskiego

Kronika stosunków międzynarodowych

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Białoruś - Niemcy: nowe projekty, nowe możliwości.....	7
Białoruś - Zjednoczone Królestwo: współpraca na rzecz obopólnej korzyści	11
Białoruś-Zjednoczone Królestwo: rozpoczyna się dialog handlowy.....	15
Białoruś - Włochy: poziom odniesienia dla ścisłej współpracy	19
Białoruś-Hiszpania: wspólna komisja ustala priorytety.....	23
Białoruś-Polska: ożywienie stosunków opiera się na otwartości.....	27
Białoruś-Polska: powstanie nowy program współpracy	31
Obwód witebski - województwo łódzkie: rozszerzająca się geografia połączeń	35
Białoruś - Węgry: współpraca będzie się rozwijać wraz z inwestycjami i regionami	39
Białoruś-Republika Czeska: perspektywy - w stosunkach partnerskich między regionami	43
Białoruś - Turcja: aktualne kwestie dotyczące interakcji między regionami	47
Białoruś - Turcja: nauka, technologia, edukacja.....	51
Białoruś - Serbia: aktualne tematy medialne dotyczące współpracy	53

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Niemcy: nowe projekty, nowe możliwości

Dziś Republika Federalna Niemiec jest jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych i inwestycyjnych Republiki Białorusi, o czym świadczą konkretne liczby. Wystarczy powiedzieć, że w 2017 roku obroty handlowe między krajami wzrosły już o ponad jedną czwartą. Dzieje się tak pomimo faktu, że "w 2016 roku Niemcy zajęły czwarte miejsce pod względem obrotów handlowych (2,28 mld dolarów) i eksportu (944 mln dolarów) oraz trzecie pod względem importu (1,33 mld dolarów)¹. Fakt, że obecnie na Białorusi istnieje ponad 300 przedsiębiorstw z niemieckim kapitałem i 90 przedstawicielstw różnych firm z Niemiec, znacznie zwiększa tę statystykę. I, jak się wydaje, ich liczba, a także skala białorusko-niemieckiej współpracy gospodarczej w ogóle, mają wszelkie przesłanki do dalszego rozwoju. Świadczą o tym w szczególności wyniki Białorusko-europejskiego forum inwestycyjnego "Białoruś", które odbyło się w Luksemburgu w październiku 2017 roku. Inwestuj w jutro", w ramach którego podpisano szereg porozumień i memorandumów z przedstawicielami niemieckich firm.

Przede wszystkim, 21-szym mieszkańcem Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Wielki Kamień" została firma "Lanz Manufacturers", która podpisała umowę, zgodnie z którą do 2020 roku "planuje się realizację projektu inwestycyjnego w zakresie produkcji i wytwarzania lamp i technologii LED w parku". Wielkość inwestycji powinna wynosić co najmniej 500 tysięcy dolarów"². Fakt, że firma ta planuje aktywnie uczestniczyć w przygotowaniach do oddania do użytku obiektów do drugiej Eurogry, która odbędzie się w Mińsku w 2019 roku, a także w pokryciu ulicy Moskowskiej w Brześciu z okazji 1000. rocznicy założenia miasta, wiele mówi. I to pomimo faktu, że głównym obszarem działalności "Lance Manufactures" jest produkcja sprzętu do rehabilitacji medycznej. W związku z tym produkcja lamp LED w parku przemysłowym "Wielki Kamień" może być początkiem obiecującej drogi tego niemieckiego inwestora i do bardziej globalnych projektów na Białorusi.

¹ Białoruś uważa Niemcy za jednego z najważniejszych partnerów gospodarczych - Ambasadora [Zasobów Elektronicznych]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-rassmatrivaet-germaniju-kak-odnogo-iz-vazhnejshih-ekonomicheskikh-partnerov-posol-273525-2017/>

² Dylenok, Yu. Na białorusko-europejskim forum inwestycyjnym / Yu. Dylenok // [Zasoby elektroniczne] podpisano szereg umów i memorandumów. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/rjad-soglashenij-i-memorandumov-podpisan-na-belorusko-evropejskom-investforume-273539-2017/>

Po drugie, w tym samym parku przemysłowym 3 "Great Stone" wraz z niemiecką firmą "Diffenbacher", która zajmuje się produkcją materiałów kompozytowych o dużych możliwościach zastosowania w budowie maszyn i konstrukcji, planuje się budowę kompleksu do produkcji tych rzeczywistych substytutów metalu, które zaczynają być stosowane wszędzie. W tym przypadku chodzi o stworzenie innowacyjnej produkcji wraz z odpowiednim centrum inżynierskim, które będzie musiało stworzyć niezbędną rezerwę naukową i techniczną dla tego nowoczesnego przedsiębiorstwa. "Projekt, który ma być zrealizowany, jest przeznaczony na ponad 200 milionów euro". <...> Budowa może rozpocząć się już w 2018 r."

Po trzecie, założyciele spółki zarządzającej Chińsko-Białoruskim Parkiem Przemysłowym "Great Stone" - SZAO "Industrial Park Development Company" - "planują wejść do niemieckiego przedsiębiorstwa, które jest właścicielem największego portu rzecznej w Europie - Duisburg. To samo przedsiębiorstwo w dużej mierze kontroluje transport kolejowy w UE"⁴. Mówimy o niemieckiej spółce akcyjnej Duisburg Hafen. Port Duisburg, położony nad brzegiem Renu w Nadrenii Północnej-Westfalii, jest również dostępny dla statków morskich. Uwaga do niego gwałtownie wzrosła po uruchomieniu chińskiego mega-projektu New Silk Road Economic Zone. Chodzi o to, że "linia kolejowa Chongqing-Duisburg skraca czas pociągów kursujących między punktem początkowym a końcowym celem podróży o 50% w porównaniu z transportem morskim"⁵. Dlatego bardzo opłacalne jest przewożenie towarów wyprodukowanych w tym samym chińskim Chongqing koleją do Duisburga, a stamtąd do innych krajów europejskich za pośrednictwem firm logistycznych. Dlatego właśnie Duisburg jest dziś ważnym na świecie portem rzeczny. A w parku przemysłowym "Great Stone", jak wiadomo, przy udziale światowego operatora "China Merchants Group" powstaje własne centrum logistyczne, które wraz z przybyciem takiego partnera, jak Duisburg Hafen, może otrzymać niezawodne "europejskie pozwolenie na pobyt".

Po czwarte, spodziewane jest pojawienie się przedsiębiorstw z branży zaawansowanych technologii z Niemiec i innych segmentów białoruskiej gospodarki. W szczególności białoruska CJSC "Atlant" wraz z niemieckimi partnerami realizuje projekt stworzenia mobilnej jednostki chłodniczej, która byłaby zasilana baterią

³ Dylenok, Yu. Na białorusko-europejskim forum inwestycyjnym / Yu. Dylenok // [Zasoby elektroniczne] podpisano szereg umów i memorandumów. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/rjad-soglashenij-i-memorandumov-podpisan-na-beloruszsko-evropejskom-investforume-273539-2017/>

⁴ Wyniki wizyty roboczej w Luksemburgu [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.government.by/ru/content/7600>

⁵ Nowy Jedwabny Szlak zacieśnia więzi między Niemcami a Chinami - dyrektor generalny portu w Duisburgu (Zasoby Electronu). - - 2014. - URL: <http://russian.people.com.cn/31518/8582536.html>

słoneczną⁶. Jest oczywiste, że takie urządzenia są po prostu niezbędne w miejscach, gdzie nie ma zasilania elektrycznego lub występują przerwy w jego zasilaniu. Dlatego też istotą tego pomysłu jest to, że poprzez konwersję energii słonecznej, aparat powinien być chłodzony, aby mógł pracować od rana do wieczora i zachowywać jedzenie. Ważne jest, że uczestnicy tego innowacyjnego projektu stworzyli już pierwszy prototyp.

Wszystkie te przykłady pokazują, że białorusko-niemiecka współpraca innowacyjna ma ogromny potencjał i jest wiele punktów, które należy pogłębić.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶ Dylenok, Yu. Lodówka na baterie słoneczne została opracowana przez "Atlant" wspólnie z niemieckimi partnerami (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/holodilnik-na-solnechnyh-batarejah-razrabatyvaet-atlant-sovmestno-s-nemetskimi-partnerami-273807-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Zjednoczone Królestwo: współpraca na rzecz obopólnej korzyści

We wrześniu 2017 roku Minister Stanu do Spraw Europejskich i Amerykańskich Ministerstwa Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii odwiedził Mińsk. Duncan, który został pierwszym brytyjskim ministrem, który odwiedził Białoruś od ponad 25 lat od nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami, i który, jak się uważa, nakreślił nowy poziom współpracy, jaki Mińsk i Londyn mogą osiągnąć w najbliższej przyszłości.

Na Białorusi Wielka Brytania jest uważana za ważnego partnera w Europie, co potwierdzają konkretne liczby. W 2016 roku wielkość białoruskiego eksportu do tego europejskiego kraju przekroczyła miliard dolarów, stawiając Wielką Brytanię na trzecim miejscu wśród wszystkich krajów świata po Rosji i Ukrainie, zapewniając nadwyżkę białorusko-brytyjskiego bilansu handlowego w wysokości ponad 920 milionów dolarów. Produkty naftowe i mieszanki bitumiczne, nawozy potasowe i azotowe, armatura budowlana i surowy ołów, urządzenia na ciekłych kryształach i odzież zewnętrzną dla kobiet, lornetki i monokulary, sprzęt rentgenowski i meble tradycyjnie zajmują czołowe miejsce wśród dostaw z Białorusi na rynek brytyjski. Ogólnie rzecz biorąc, wymiana handlowa Białorusi "z Wielką Brytanią jest raczej wieloaspektowa - około 190 pozycji towarowych"⁷. Jeszcze wyżej - na drugim miejscu - Wielka Brytania zajęła drugie miejsce wśród państw-inwestorów w roku 2016, kierując do białoruskiej gospodarki 1,46 miliarda dolarów, z czego 1,39 miliarda dolarów stanowiły inwestycje bezpośrednie. Być może ten czynnik przyczynił się do tego, że do dnia dzisiejszego na Białorusi zarejestrowanych jest "około 450 przedsiębiorstw z kapitałem brytyjskim"⁸.

Pomoc strony brytyjskiej w przewycięzeniu skutków awarii elektrowni atomowej w Czarnobylu jest również bardzo ceniona na Białorusi. Wystarczy powiedzieć, że "w Wielkiej Brytanii w pomoc dla strony białoruskiej zaangażowanych jest ponad 100 organizacji charytatywnych. W ciągu ostatnich sześciu lat prawie 8000 dzieci było leczonych w Wielkiej Brytanii"⁹. Wizyta A. Duncana pokazała jednak, że strony

⁷ V. Matveev, V. Białoruskie wyroby z drewna będą aktywnie promowane w Wielkiej Brytanii / V. Matveev // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/beloruskuju-produktsiju-derevoobrabotki-budut-aktivno-prodviगत-na-rynek-velikobritanii-268365-2017>

⁸ Wielka Brytania. [Zasoby elektroniczne] - - 2017. - URL: <https://export.by/uk>

⁹ Zapis podejścia do prasy ministra spraw zagranicznych Białorusi W. Makieja po wynikach rozmów z Ministrem Stanu ds. Europy i Ameryki Brytyjskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (26 września 2017 roku, Mińsk) [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/a49a1f18fb246015.html

pragną podjąć nowe kroki w celu rozwinięcia współdziałania, które opiera się na zaufaniu "w obecności wielu obszarów, w których Białoruś i Wielka Brytania mogą współpracować ze sobą z obopólną korzyścią"¹⁰. W szczególności strona białoruska wyraziła swoje zainteresowanie realizacją takich wspólnych projektów, które, jak się je nazywa, są ukierunkowane na przyszłość i w których przedstawiciele brytyjskiego biznesu są szczególnie mocni. W tym przypadku mówimy o przemyśle silników elektrycznych i budowie alternatywnych urządzeń energetycznych, a także o technologiach informacyjnych. Aby przyspieszyć ruch w tym kierunku, podczas wizyty Duncana strona podpisały międzyrządową umowę w sprawie zniesienia podwójnego opodatkowania podatków od dochodów i kapitału oraz zapobiegania uchylaniu się od płacenia podatków.

I w tym samym wrześniu 2017 roku temat interakcji w niektórych z powyższych obszarów był już dyskutowany na szczepku przywódców miast Mińsk i Nottingham, które pół wieku temu stały się bliźniakami. Faktem jest, że Nottingham, które obecnie eksploatuje głównie indyjskie i chińskie autobusy elektryczne, poszukuje nowych dostawców tego przyjaznego dla środowiska sprzętu transportowego. Brytyjskie autobusy elektryczne są wyposażone w potężny akumulator, który pozwala na przewóz pasażerów przez cały dzień i w nocy jest ładowany. "Minusem takiego źródła energii jest jego wysoki koszt, ogromna waga, która zmniejsza liczbę pasażerów, a także krótki okres eksploatacji. Baterie w białoruskich autobusach elektrycznych mają małą pojemność i można je naładować w ciągu pięciu minut na końcowych przystankach"¹¹. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że Brytyjczycy mają limit wykorzystania każdej jednostki pasażerskiego transportu publicznego - nie dłuższy niż osiem lat eksploatacji, to rezultat jest następujący. Autobusy elektryczne w Nottingham muszą w tym okresie wymieniać baterie co najmniej trzy razy. Białoruska magistrała elektryczna i jej źródło zasilania są projektowane od dziesięciu lat. Okazuje się, że za osiem lat, ani jednej wymiany baterii. Korzyści są namacalne. Ponadto, po ustaleniu celu - zapewnienia interakcji pomiędzy miastami partnerskimi konkretnymi działaniami - władze białoruskiej stolicy zaproponowały zorganizowanie współpracy w zakresie budownictwa mieszkaniowego. Faktem jest, że w Mińsku planowana jest "budowa

¹⁰ Spotkanie z Ministrem Stanu ds. Europy i Ameryki Brytyjskiego Biura Spraw Zagranicznych Alana Duncana [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-alanom-duncanom-17170/

¹¹ Brytyjczycy interesowali się białoruskimi elektrycznymi autobusami [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/anglichane-zainteresovalis-beloruskimi-elektrobosami-265575-2017/>

kompleksu mieszkaniowego "Nottingham" i byłby to symboliczny udział firm z Wielkiej Brytanii w projekcie"¹².

Kolejnym obszarem współpracy, który zapowiada się na ciekawe wyniki w najbliższej przyszłości, jest promocja wyrobów białoruskiego przemysłu drzewnego na rynku brytyjskim. Firmy koncernu Bellesumprom już teraz "dostarczają tarcicę i sklejkę do Wielkiej Brytanii". Ale wolumeny są nadal nieznaczne - 188 tysięcy dolarów za styczeń - lipiec tego roku"¹³.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹² Matveeva, N. Nottingham jest zainteresowany współpracą z Mińskiem w dziedzinie edukacji i transportu elektrycznego / N. Matveeva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/nottingem-zainteresovan-v-sotrudnichestve-s-minskom-v-sfere-obrazovanija-i-elektrotransporta-265571-2017/>

¹³ Białoruscy stolarze oczekują zwiększenia eksportu do Wielkiej Brytanii [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/beloruskie-derevoobrabotchiki-rasschityvajut-narastit-eksport-v-velikobritaniju-265392-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś-Zjednoczone Królestwo: rozpoczyna się dialog handlowy

Pierwsza runda białorusko-brytyjskiego dialogu handlowego zaplanowana jest na czerwiec 2019 roku w Mińsku. W marcu 2018 roku, podczas oficjalnej wizyty białoruskiego ministra spraw zagranicznych W. Makieja w Wielkiej Brytanii, osiągnięto porozumienie w sprawie stworzenia takiego formatu dwustronnych stosunków. Była to pierwsza wizyta szefa białoruskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Wielkiej Brytanii od 1993 roku, w ramach której "podpisano dokumenty dotyczące współpracy handlowej i gospodarczej, przewidujące nawiązanie dialogu międzyrządowego w celu ułatwienia dalszego rozwoju wzajemnego handlu i inwestycji między Białorusią a Wielką Brytanią, a także interakcji między organami celnymi obu państw"¹⁴.

Należy zauważyć, że rozpoczęcie dialogu handlowego między Białorusią a Wielką Brytanią odbywa się na dość korzystnym tle rosnących obrotów handlowych w handlu dwustronnym. Zwłaszcza w 2017 roku białorusko-brytyjski handel wzajemny przekroczył 2,6 miliarda dolarów, a strona białoruska odnotowała nadwyżkę w wysokości 2,157 miliarda dolarów. Ponadto, w tym samym roku 2017 Wielka Brytania stała się drugą co do wielkości bezpośrednią inwestycją zagraniczną w gospodarce Białorusi - prawie dwa i pół miliarda dolarów. W 2018 r. wielkość dwustronnej wymiany handlowej nadal rosła. I to nie tylko dla produktów naftowych. Tak więc "dla innych grup towarowych obrót handlowy prawie się podwoił"¹⁵.

W maju 2018 roku odbyła się pierwsza oficjalna wizyta delegacji brytyjskiego parlamentu na Białorusi, która "otwiera nową stronę dwustronnej współpracy"¹⁶ i w ramach której omówiono nie tylko kwestie współpracy politycznej, międzyparlamentarnej, ale również handlu i partnerstwa gospodarczego. W szczególności strony stwierdziły wówczas, że "to spotkanie powinno nadać nowy impuls projektom społecznym na Białorusi i w Wielkiej Brytanii".¹⁷ Wśród

¹⁴ Wyniki wizyty ministra spraw zagranicznych Białorusi V. Makei w Wielkiej Brytanii [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/d41e8234403a4dfb.html

¹⁵ Białoruś oferuje Wielkiej Brytanii Great Stone do otwarcia przedsiębiorstwa farmaceutycznego [Electronic Resource]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-predlagaet-velikobritanii-otkryt-v-velikom-kamne-farmatsevticheskoe-predpriyatje-346161-2019/>

¹⁶ M. Myasnikovich spotkał się z delegacją brytyjskiego parlamentu [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.sovrep.gov.by/ru/news-ru/view/mmjasnikovich-vstretilsja-s-delegatsiej-parlamenta-velikobritanii-12664-2018/>

¹⁷ Przedstawiciele brytyjskiego parlamentu po raz pierwszy odwiedzili Mińsk [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://sputnik.by/politics/20180529/1035687794/predstaviteli-britanskogo-parlamenta-vperve-posetili-minsk.html>

obiecujących obszarów współpracy wymieniano również branżę IT, naukę, medycynę i kulturę. Ważnym rezultatem zeszłorocznej wizyty brytyjskich deputowanych na Białorusi było przemówienie szefa delegacji parlamentarnej i szefa międzypartyjnej grupy ds. Białorusi, posła D. Wittingdale'a, pod koniec kwietnia 2019 roku podczas debaty w brytyjskim parlamencie, gdzie zauważył on "otwartość Białorusi na kontakty z innymi krajami, intensyfikację dwustronnej współpracy"¹⁸.

W czerwcu 2018 roku w Mińsku odbyło się forum poświęcone rozwojowi białorusko-brytyjskiej współpracy handlowej i gospodarczej oraz organizacji finansowania białorusko-brytyjskich kontaktów handlowych, w którym "wzięło udział około 130 przedstawicieli 70 białoruskich przedsiębiorstw i organizacji"¹⁹. Wydarzenie koncentrowało się na opowiadaniu, pokazywaniu i doradzaniu białoruskim firmom w kwestiach związanych z zacieśnianiem współpracy handlowej z partnerami brytyjskimi. Wejście na rynek brytyjski jest przecież trudnym zadaniem ze względu na bardzo silną konkurencję, która go charakteryzuje. "Ale obecność na niej jest swego rodzaju globalnym "znakiem jakości", świadectwem międzynarodowej dojrzałości <...> biznesu, popytu i uznania <...> produktów i usług".

Dotychczas w dostawach z Białorusi do Wielkiej Brytanii dominują surowce - produkty naftowe, produkty destylacji smoły węglowej, mieszanki bitumiczne, nawozy potasowe i azotowe, armatura budowlana, surowy ołów, a także meble, odzież wierzchnia damska, urządzenia na ciekłych kryształach, lornetki i monokularki, sprzęt rentgenowski. Brytyjski import na białoruski rynek jest również dość zróżnicowany: silniki spalinowe dostarczane do białoruskich przedsiębiorstw budowy maszyn, pompy powietrzne, maszyny drogowe i budowlane, transformatory, herbicydy, związki chemiczne, polimery i smary, leki, a także mrożone ryby, inne produkty spożywcze, alkohole, materiały i urządzenia medyczne. Ponadto "na Białorusi zarejestrowanych jest około 267 przedsiębiorstw z kapitałem brytyjskim. W Wielkiej Brytanii działają trzy podmioty białoruskiego eksportera SCC - spółka BNK UK Ltd. (spółka zależna Białoruskiej Spółki Naftowej CJSC), przedstawicielstwo Belavia i Adani Ltd. (spółka zależna Białoruś). WIELKA BRYTANIA²⁰."

W Mińsku perspektywy współpracy handlowej i gospodarczej z partnerami brytyjskimi ocenia się jako dość szerokie: od interakcji w sferze naukowej, technicznej

¹⁸ Brytyjski minister polityki handlowej planuje odwiedzić Białoruś w czerwcu [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/ministr-po-torgovoj-politike-velikobritanii-planiruet-posetit-belarus-v-ijune-346186-2019/>

¹⁹ Białorusko-brytyjskie forum handlowo-gospodarcze [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - <https://belarus24.by/news/economics/belorusko-britanskiy-torgovo-ekonomicheskij-forum/>

²⁰ Współpraca handlowa i gospodarcza [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://uk.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations/trade_economic/

i edukacyjnej po otwarciu przedsiębiorstwa farmaceutycznego przez przedsiębiorców brytyjskich i produkcję stacji ładowania samochodów elektrycznych w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym "Great Stone".

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Włochy: punkt odniesienia dla ścisłej współpracy

W czerwcu 2019 roku w Rzymie odbyło się drugie posiedzenie Międzyrządowej Białorusko-Włoskiej Komisji Współpracy Gospodarczej, w ramach którego strony rozważały aktualne kwestie wzajemnego handlu, interakcji w dziedzinie przemysłu, infrastruktury i transportu, bankowości i finansów oraz osiągnęły porozumienie w sprawie wdrożenia szeregu konkretnych kroków mających na celu nadanie dodatkowego impulsu rozwojowi dwustronnego partnerstwa, dzięki czemu "w 2020 roku poziom dwustronnego handlu przekroczy 1 mld euro"²¹. Przypomnijmy, że pierwsze spotkanie tej struktury odbyło się w lutym 2016 roku w Mińsku. Następnie uwaga jego uczestników skupiła się na obiecujących obszarach współpracy, "w tym utworzenie włoskiego okręgu przemysłowego w obwodzie brzeskim, rozwój kontaktów międzyregionalnych, wykorzystanie europejskich instrumentów finansowych do wspierania wspólnych projektów inwestycyjnych"²². W lutym 2019 roku, podczas wizyty we Włoszech, premier Białorusi S. Rumas i w ramach pierwszego spotkania na szczęblu kierownictwa rządów Białorusi i Włoch w ciągu ostatnich dziesięciu lat uzgodniono "wznowienie prac białorusko-włoskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej w aktywnej formie"²³. Stało się to na tle bardzo pozytywnej dynamiki dwustronnego handlu białorusko-włoskiego, którego wielkość w 2017 i 2018 roku konsekwentnie rosła o 20 i 15 procent, przekraczając 900 milionów dolarów w ubiegłym roku. W tym samym czasie białoruski eksport towarów wzrósł o ponad jedną czwartą. Wynikało to w dużej mierze z faktu, że dostawy z Białorusi do Włoch realizowane były na 188 towarach, wśród których dominowały nawozy potasowe, wyroby metalowe, meble, a także z poważnego wzrostu dostaw drewna, sklejk, włókna szklanego, tkanin lnianych, przędz syntetycznych i kabli.

Inną ważną tendencją, która pojawiła się w 2018 roku, jest wzrost wolumenu białoruskiego eksportu usług, który w tym okresie wzrósł o 60% i wyniósł 55,4 mln dolarów. Stało się to kosztem usług komputerowych, telekomunikacyjnych, informacyjnych, turystycznych i budowlanych. Ale Iwia część była nadal w usługach transportowych. "W tym miejscu należy złożyć hołd linii lotniczej Belavia, która po raz pierwszy w 2018 roku wypróbowała schemat codziennych lotów między Mińskiem

²¹ Krishenik, E. Białoruś i Włochy spodziewają się przekroczyć obroty handlowe w wysokości 1 mld EUR w 2020 r. / E. Krishenik // [Zasoby elektroniczne]. - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/italija-i-bielarus-rasschityvajut-v-2020-godu-dostich-tovarooborota-v-1-mlrd-evro-posol-349129-2019/>

²² Białoruś - Włochy: nowy impuls do współpracy [Zasoby elektroniczne]. - -- 2016. - URL: <http://investinbelarus.by/press/news/bielarus-italiya-novyy-impuls-sotrudnichestva/>

²³ Spotkanie z wiceprzewodniczącym Rady Ministrów Włoch Luigi Di Mayo [Zasoby elektroniczne]. - -- 2019. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8585>

a Rzymem, aktywnie działa również na trasie Mińsk-Mediolan oraz szereg programów czarterowych²⁴. Wielkie perspektywy współpracy białorusko-włoskiej otwierają się teraz również w sferze inwestycyjnej. Wystarczy powiedzieć, że w 2018 roku z Włoch na Białoruś przyciągnięto 23,3 mln dolarów inwestycji, w tym bezpośrednio 23,1 mln dolarów. W ciągu ostatnich dwóch lat umożliwiło to założenie na białoruskiej ziemi około 60 nowych przedsiębiorstw z włoskim kapitałem i zwiększenie ich łącznej liczby do 263. Jeśli chodzi o intensyfikację współpracy inwestycyjnej między Białorusią i Włochami, wielkie nadzieje pokłada się dziś w rozwoju partnerstwa między małymi i średnimi przedsiębiorstwami obu krajów. W tym celu jeszcze w grudniu 2017 roku z inicjatywy strony białoruskiej powołano białorusko-włoską Radę Biznesu, która ma stać się "instrumentem, który zwiększy możliwości współpracy handlowej i gospodarczej między oboma krajami, pomoże nawiązać współpracę między przedsiębiorstwami działającymi na rzecz swoich narodów".²⁵ Pod egidą któregoś z nich zgodziły się organizować corocznie białorusko-włoskie forum biznesowe z udziałem zarówno dużych firm, jak i przedstawicieli małego i średniego biznesu w każdym kraju.

Innym obszarem, który może znacząco zaktualizować interakcję białorusko-włoską, jest zielona gospodarka, która na Białorusi, biorąc pod uwagę narodowe i globalne wyzwania, jest określona jako strategiczny priorytet i w grudniu 2016 roku zatwierdziła Narodowy Plan Działania na rzecz rozwoju zielonej gospodarki do 2020 roku. Pierwsze wspólne forum na ten temat odbyło się w Mińsku w marcu 2017 roku z udziałem ponad dwustu organizacji, z których połowę stanowiły włoskie firmy zajmujące się alternatywnymi źródłami energii, efektywnym wykorzystaniem zasobów, recyklingiem i ochroną środowiska. Omówiono możliwości współpracy w sektorze energetycznym, "ze szczególnym uwzględnieniem możliwości inwestycyjnych dla inwestorów włoskich"²⁶. W drugim włosko-białoruskim Forum Zielonej Gospodarki, które odbyło się w kwietniu 2018 roku w Mińsku, wzięło udział prawie 50 włoskich i 140 białoruskich przedsiębiorstw zainteresowanych promowaniem "zaawansowanych osiągnięć włoskiego przemysłu w zielonej gospodarce ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami, źródeł odnawialnych (elektrownie słoneczne i wiatrowe), efektywności energetycznej w

²⁴ Guryanov, A. Belarus rozważa nowe projekty we współpracy z Włochami / A. Guryanov // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/belarus-rassmatrivaet-novye-proekty-v-sotrudnichestve-s-italiej-6691/>

²⁵ Chumakow, W. W Moskwie utworzono białorusko-włoską radę biznesu / W. Chumakow // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.dompressy.by/2017/12/14/v-moskve-sozdan-belorussko-italyanskij-delovoj-sovet/>

²⁶ Włochy zamierzają rozwijać współpracę inwestycyjną z Białorusią w dziedzinie gospodarki ekologicznej [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/italija-namerena-razvivat-investitsionnoe-sotrudnichestvo-s-belarusju-v-sfere-zelenoj-ekonomiki-239145-2017/>

budownictwie cywilnym i przemysłowym, rolnictwie, "inteligentnych miastach"²⁷. A w ramach tego wydarzenia Stowarzyszenie Włoskich Przedsiębiorców na Białorusi podpisało już protokoły o współpracy z administracją wolnych stref ekonomicznych "Homel-Raton" i "Brześć". Trzecie podobne forum na temat zielonej gospodarki odbędzie się w Mińsku w październiku 2019 roku. I są wszelkie powody, by sądzić, że wniesie on nowe, jasne kolory do współpracy między tymi dwoma krajami.

FOR AUTHOR USE ONLY

²⁷ Około 190 firm weźmie udział we włosko-białoruskim forum na temat gospodarki ekologicznej [zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/okolo-190-kompanij-primut-uchastie-v-italo-belorusskom-forume-po-zelenoj-ekonomike-299486-2018/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś-Hiszpania: wspólna komisja ustala priorytety

W październiku 2017 roku w Mińsku odbyło się pierwsze posiedzenie wspólnej białorusko-hiszpańskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej i przemysłowej. Na spotkaniu strony zastanawiały się nad stanem i perspektywami dwustronnej współpracy w zakresie handlu i inwestycji, a także nad rozszerzeniem ram prawnych. Ważnym wynikiem tej sesji była identyfikacja sześciu priorytetowych sektorów dla rozwoju partnerstwa między białoruskim i hiszpańskim środowiskiem biznesowym - "modernizacja potencjału przemysłowego, efektywność energetyczna, transport i logistyka, infrastruktura, projekty partnerstwa publiczno-prywatnego, technologie informacyjne"²⁸.

Należy przypomnieć, że Hiszpania jest postrzegana przez stronę białoruską jako jeden z priorytetowych partnerów globalnych i regionalnych o poważnym potencjale dalszego rozwoju stosunków dwustronnych. W lutym 2017 roku minęła 25. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Republiką Białorusi a Królestwem Hiszpanii. Już dziś Mińsk ma nadzieję na skuteczną kontynuację otwartego dialogu z Madrytem, "który z pewnością przyczyni się do dalszego wzmocnienia przyjaznych stosunków między naszymi państwami"²⁹.

Jeszcze do niedawna Hiszpania była bardziej znana na Białorusi jako trzeci co do wielkości kraj zagraniczny pod względem liczby dzieci z regionów, które ucierpiały w wyniku katastrofy w Czarnobylu. Wiadomo również, że "ponad tysiąc białoruskich studentów rocznie zdobywa kwalifikacje specjalisty w dziedzinie języka hiszpańskiego, odbywa staże zawodowe dla nauczycieli i studentów, wspólne badania naukowe"³⁰. Dopiero w 2014 roku dwustronne stosunki białorusko-hiszpańskie weszły w aktywną fazę, która doprowadziła do otwarcia Ambasady Republiki Białorusi w Madrycie pod koniec 2016 roku, której jednym z głównych priorytetów był rozwój współpracy handlowej i gospodarczej.

Już w lutym 2017 roku Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi oraz Sekretariat Stanu ds. Badań, Rozwoju i Innowacji Ministerstwa Gospodarki,

²⁸ O pierwszej sesji Wspólnej Międzyrządowej Białorusko-Hiszpańskiej Komisji Współpracy Gospodarczej i Przemysłowej [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/d1d92f24e5dcebe.html

²⁹ Gratulacje dla króla Hiszpanii Filipa VI [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-korolju-ispanii-filippu-vi-17291/

³⁰ Komunikat z okazji 25. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych między Republiką Białorusi a Królestwem Hiszpanii [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/fa1fde1918a571f4.html

Przemysłu i Konkurencyjności Hiszpanii zadeklarowały zamiar podpisania umowy w dziedzinie nauki i technologii, ponieważ były przekonane o dużym potencjale wzajemnego "wzajemnego transferu technologii w priorytetowych obszarach współpracy, takich jak technologie informacyjne, nanotechnologia, biotechnologia, medycyna, nowe materiały"³¹.

Międzynarodowa wystawa specjalistyczna "Transfiere", która odbyła się w lutym 2017 roku w Maladze w Hiszpanii, gdzie organizacje i instytucje białoruskiego Ministerstwa Edukacji, Zasobów Naturalnych i Ochrony Środowiska oraz Narodowej Akademii Nauk zaprezentowały ponad sto zaawansowanych technologicznie i opartych na wiedzy opracowań i eksponatów, była bardzo wymowna na temat perspektyw współpracy między stronami w dziedzinie nauki, technologii i innowacji. Hiszpańskie organizacje inwestycyjne i naukowo-techniczne zainteresowały się białoruskim rozwojem w dziedzinie nowych materiałów i technologii dodatków, a także nowych materiałów magnetycznych i produktów na ich bazie, uznając, że "niektóre rozwiązania technologiczne Białorusi w dziedzinie materiałów magnetycznych mogą być z powodzeniem stosowane przez hiszpańskich producentów transportu kolejowego"³². Ponadto dużym zainteresowaniem zwiedzających i uczestników tej wystawy cieszył się innowacyjny projekt opracowania zautomatyzowanego systemu monitorowania sytuacji radiacyjnej w strefie oddziaływania białoruskiej EJ. Szereg projektów i opracowań Białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Informatyki i Fizyki Radiowej oraz Białoruskiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego zostało umieszczonych przez Hiszpańskie Stowarzyszenie Parków Naukowo-Technicznych na jego stronach informacyjnych. Jednocześnie przedstawiciele Białorusi omówili z prezydentem Malagi perspektywę utworzenia wspólnego technoparku, a także możliwość współpracy technoparków w Maladze z podobnymi strukturami w Brześciu i Mińsku.

W czerwcu 2017 r. strony podpisały już memorandum przewidujące utworzenie wspólnej międzyrządowej komisji ds. współpracy gospodarczej i przemysłowej. Trzecie białorusko-hiszpańskie forum biznesowe, które odbyło się w Madrycie w czerwcu 2017 roku i w którym wzięły udział czołowe hiszpańskie przedsiębiorstwa zainteresowane "projektami w dziedzinie energetyki, infrastruktury, transportu, rolnictwa, wydobywania i przetwarzania minerałów, turystyki", pokazało, że zainteresowanie stron rozwojem komponentu gospodarczego stosunków

³¹ Białoruś i Hiszpania planują podpisać umowę o współpracy naukowo-technicznej [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-ispnija-planirujut-podpisat-soglashenie-onauchno-tehnicheskome-sotrudnichestve-233474-2017/>

³² Hiszpania była zainteresowana rozwojem Białorusi w dziedzinie nowych materiałów [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/ispnija-zainteresovalas-razrabotkami-belarusi-v-oblasti-novykh-materialov-233646-2017/>

dwustronnych jest dość duże³³. Najwyraźniej to forum biznesowe stało się swego rodzaju prologiem do pierwszego spotkania wspólnej komisji, podczas którego strony, uznając współpracę inwestycyjną za ważny aspekt stosunków handlowych i gospodarczych między krajami, doszły do wniosku, że istniejący potencjał w tej dziedzinie nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany. Dlatego "w najbliższych miesiącach zostaną zawarte umowy o projektach inwestycyjnych między hiszpańskimi i białoruskimi przedsiębiorstwami"³⁴.

Wszystkie te fakty sugerują, że w niedalekiej przyszłości będziemy świadkami konkretnej realizacji różnych białorusko-hiszpańskich projektów inwestycyjnych w sferze handlowej, gospodarczej, naukowej i technologicznej, co zostało zainicjowane pierwszym spotkaniem Wspólnej Międzyrządowej Komisji Współpracy Gospodarczej i Przemysłowej Białorusi i Hiszpanii.

FOR AUTHOR USE ONLY

³³ W otwarciu białorusko-hiszpańskiego forum biznesu [Zasób elektroniczny] wzięło udział ponad 60 przedstawicieli środowisk biznesowych. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/bolee-60-predstavitelej-delovyh-krugov-prinjali-uchastie-v-otkrytii-belorusko-ispanskogo-biznes-foruma-252716-2017/>

³⁴ Przedsiębiorstwa z Białorusi i Hiszpanii zamierzają zrealizować szereg projektów inwestycyjnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-belarusi-i-ispanii-namereny-realizovat-rjad-investproektov-271932-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś-Polska: ożywienie stosunków opiera się na otwartości

Po dwuletniej przerwie białorusko-polska grupa robocza ds. handlu i inwestycji, która jest ważną częścią Wspólnej Polsko-Białoruskiej Komisji Współpracy Gospodarczej, wznowiła swoją działalność. W październiku 2017 roku w Mińsku odbyło się piąte spotkanie grupy, które pokazało wyraźne zrozumienie przez strony faktu, że "obserwowane obecnie ożywienie w stosunkach polsko-białoruskich powinno opierać się na coraz większej otwartości i wzajemnej gotowości do poszukiwania rozwiązań istniejących problemów, które pojawiają się na co dzień w stosunkach handlowych, gospodarczych i inwestycyjnych między naszymi państwami"³⁵.

Takie liczby świadczą o zauważalnym ożywieniu interakcji między Białorusią a Polską. W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy 2017 r. obroty handlowe między stronami osiągnęły prawie 1,6 mld dolarów. Ponadto białoruski eksport wzrósł o 19 procent do prawie 700 milionów dolarów. Jednocześnie istnieją wszelkie powody, aby sądzić, że potencjał współpracy białorusko-polskiej nie został jeszcze w pełni wykorzystany. Dlatego też, omawiając możliwości dalszego rozwoju partnerstwa, uczestnicy piątego spotkania grupy roboczej ds. handlu i inwestycji "określili dla siebie wzrost wzajemnego handlu w najbliższej przyszłości do 4 mld dolarów"³⁶. Problem ten może być rozwiązany tylko przy efektywnym podejściu do szerokiego zakresu zagadnień współpracy dwustronnej, od współpracy inwestycyjnej, transportu i logistyki po standaryzację i ubezpieczenia.

Kwestia inwestycji w tym kontekście jest szczególnie ważna, ponieważ Polska jest jednym z największych inwestorów w białoruskiej gospodarce. Tylko w 2017 roku tempo wzrostu polskich inwestycji wyniosło 140 proc. Dokładniej mówiąc, "wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych z tego kraju w 2016 roku przekroczyła 200 milionów dolarów, a w pierwszej połowie tego roku z Polski do białoruskiej gospodarki przyciągnęła ponad 150 milionów dolarów"³⁷.

³⁵ Białoruś i Polska postrzegają siebie jako wiarygodnych partnerów [Zasób elektroniczny]. - – 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-polsha-vidjat-drug-v-druge-nadezhnyh-partnerov-shestakov-272971-2017/>

³⁶ Białoruś i Polska spodziewają się wzrostu obrotów handlowych do 4 mld dolarów [Zasoby elektroniczne]. - – 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-polsha-rasschityvajut-uelichit-tovarooborot-do-4-mlrd-273021-2017/>

³⁷ Od stycznia do sierpnia białoruski eksport do Polski wzrósł o 19% [Zasób elektroniczny]. - – 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/beloruskij-eksport-v-polshu-za-janvar-avgust-uelichilsja-na-19-272978-2017/>

W związku z tym perspektywy współpracy między tymi dwoma krajami w dziedzinie transportu i logistyki wyglądają bardzo kusząco. Po pierwsze, szereg polskich firm transportowych i logistycznych wykazało już konkretne zainteresowanie inwestycjami w tej dziedzinie. Po drugie, do tego zainteresowania w dużej mierze przyczynił się fakt, że "w ramach realizacji państwowego programu systemu logistycznego na Białorusi zidentyfikowano 50 lokalizacji dla budowy centrów logistycznych, w tym 18 dla obiektów z możliwością końcowej obróbki produktów"³⁸. Jest oczywiste, że realizacja tego programu uczyni Białoruś jeszcze bardziej atrakcyjnym miejscem w euroazjatyckiej przestrzeni gospodarczej i ważnym węzłem strategicznym w realizacji chińskiej inicjatywy strategicznej na gospodarczym pasie Nowego Jedwabnego Szlaku.

Dobłą ilustracją znaczenia tego obszaru współpracy między Białorusią a Polską może być porozumienie z polskim inwestorem w sprawie budowy terminalu przeładunkowego na białoruskiej stacji kolejowej Bruzgi, zawarte na Białorusko-Europejskim Forum Inwestycyjnym, które odbyło się w Luksemburgu w październiku 2017 roku. Inwestycja w projekt, która może zostać zakończona już w 2019 roku, wyniesie około 15 mln euro. Oczywiście, pojawienie się tego terminalu przyczyni się tylko do zwiększenia przepływu ładunków tranzytowych przez Białoruś. "Mówimy o pociągach kontenerowych z Chin do Oceanu Atlantyckiego w ramach budowy ożywionego Jedwabnego Szlaku"³⁹. Dodatkowym warunkiem pomyślnej realizacji tego projektu jest fakt, że polski inwestor - OT Logistic Bel Sp. z o.o. - planuje prowadzić swoją działalność inwestycyjną w wolnej strefie ekonomicznej "Grodnoinvest".

Nie mniej istotny jest fakt, że "Polska realizuje strategię odpowiedzialnego rozwoju do 2020 r. z myślą o 2030 r., co tworzy nowy etap w zarządzaniu procesami rozwojowymi kraju, odgrywa rolę w zwiększaniu uwagi polskich inwestorów na projekty w gospodarce białoruskiej w obecnej sytuacji". Reformowane jest prawodawstwo gospodarcze, które jest ukierunkowane na potrzeby przedsiębiorstw i tworzy nowe zachęty dla inwestorów"⁴⁰. Być może również z tego powodu piąte posiedzenie grupy roboczej ds. handlu i inwestycji pomogło stronom konkretnie określić perspektywy współpracy w sektorach takich jak budownictwo, przetwórstwo rolne, pojazdy, sprzęt

³⁸ Polscy inwestorzy byli zainteresowani budową centrów logistycznych na Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: [http://www.belta.by/economics/view/polskie-investory-zainteresovali-stroitelstvom-v-belarusi-logisticheskikh-tsentrov-272987-2017/](http://www.belta.by/economics/view/polskie-inwestory-zainteresovali-stroitelstvom-v-belarusi-logisticheskikh-tsentrov-272987-2017/)

³⁹ Dylenok, J. Polski inwestor wybuduje terminal przeładunkowy na stacji kolejowej Bruzgi / J. Dylenok // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/polskij-investor-postroit-pogruzochnyj-terminal-na-zheleznodorozhnoj-stantsii-bruzgi-273814-2017/>

⁴⁰ Białoruś i Polska zidentyfikowały obiecujące obszary interakcji gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/politics/view/belarus-i-polsha-opredelili-perspektivnye-napravlenija-ekonomicheskogo-vzaimodejstviya-273031-2017/>

rolniczy, obróbka drewna, a nawet technologia środowiskowa. W tym ostatnim kierunku, w tym samym październiku 2017 roku, na spotkaniu polsko-białoruskiej grupy ds. zasobów wodnych, strony uzgodniły podpisanie porozumienia o współpracy w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych, a także rozwiązanie "kwestii aktualizacji map zagrożenia i ryzyka powodzi na granicy białorusko-polskiej"⁴¹.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁴¹ Białoruś i Polska planują współpracę w zakresie transgranicznej ochrony wód [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-polsha-planirujut-sotrudniczat-v-oblasti-ohrany-transgranichnyh-vod-272740-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś-Polska: powstanie nowy program współpracy

W czerwcu 2019 roku w Mińsku odbyło się 22. Białorusko-Polskie Forum Gospodarcze "Sąsiedztwo-2019", którego uczestnicy - "ponad 440 białoruskich biznesmenów ze wszystkich regionów kraju i ponad 140 gości z Polski"⁴² - uczestniczyli w sesji plenarnej oraz w trzech panelach dyskusyjnych - "Współpraca międzyregionalna i rozwój", "Usługi logistyczne". Tworzenie korzystnego klimatu", "Technologie informacyjne" - rozważano stan i perspektywy białorusko-polskiej wymiany handlowej i gospodarczej, która w ciągu ostatnich kilku lat znacznie się umocniła. Wystarczy powiedzieć, że "na koniec 2018 roku po raz pierwszy od ośmiu lat wolumen wzajemnego handlu osiągnął 2,55 mld dolarów". Na Białorusi działa 339 organizacji z polskim kapitałem. Polskie inwestycje w gospodarkę Białorusi w ubiegłym roku [2018] wyniosły 445 milionów dolarów"⁴³. Ważna informacja: w 2018 roku strona białoruska wyeksportowała na polski rynek produkty o wartości 1,344 mld dolarów w 495 pozycjach towarowych.

Forum "Sąsiedztwo-2019" stało się platformą, na której ogłoszono, że potencjał rozwoju dwustronnej współpracy polsko-białoruskiej jest taki, że "istnieją rezerwy, które już dziś dają nam możliwość pokonania granicy 3 miliardów dolarów".⁴⁴ a polskie inwestycje w białoruską gospodarkę mogą przekroczyć 500 milionów dolarów rocznie. Wśród obiecujących obszarów wzmocnienia partnerstwa strony widzą przede wszystkim takie dziedziny, jak obróbka drewna i metali, budownictwo, przemysł spożywczy, transport i logistyka, ochrona środowiska, farmaceutyka, bankowość i ubezpieczenia, a także rolnictwo, gdzie "w ciągu czterech miesięcy tego roku [2019] eksport białoruskich produktów rolnych i żywności do Polski wzrósł prawie dwukrotnie"⁴⁵.

⁴² Ulakhovich, V. Forum "Sąsiedztwo-2019" wypełni stosunki między Białorusią a Polską nowymi treściami (w języku rosyjskim) / V. Ulakhovich // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/opinions/view/forum-dobrososedstvo-2019-napolnit-otnoshenija-belarusi-i-polshi-novym-soderzhanjem-6885/>

⁴³ Lisatowicz, T. Białoruś uważa Polskę za ważnego i obiecującego partnera w UE - Miaśnikowicz / T. Lisatowicz / [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-rassmatrivaet-polshu-kak-vazhnogo-i-perspektivnogo-partnera-v-es-mjasnikovich-350203-2019/>

⁴⁴ Lisatowicz, T. Białoruś i Polska mają możliwość pokonania granicy 3 miliardów dolarów we wzajemnym handlu - Ambasador / T. Lisatowicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/u-belarusi-i-polshi-est-vozmozhnosti-preodolet-rubezh-vo-vzaimnoj-torgovle-v-3-mlrd-posol-350228-2019/>

⁴⁵ Eksport białoruskich produktów rolnych do Polski w okresie styczeń-kwiecień zwiększył się prawie dwukrotnie [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/eksport-beloruskoj-selhozprodukcii-v-polshu-v-janvare-aprele-vyros-pochti-v-2-raza-350231-2019/>

Polsko-białoruska współpraca produkcyjna, w której pokłada się dziś wielkie nadzieje w Polskiej Agencji Inwestycyjno-Handlowej, powinna stać się skutecznym narzędziem rozwiązywania zgłaszanych zadań. Faktem jest, że już w 2016 roku polski rząd postawił sobie ambitny cel stworzenia globalnej sieci 70 biur, która powinna zapewnić nową jakość wsparcia polskich przedsiębiorców na rynkach światowych. Faktem jest, że "Białoruś została wybrana jako jeden z tych strategicznych rynków".⁴⁶W 2018 roku agencja otworzyła swoje biuro handlowe i od razu zauważyła znaczny wzrost zainteresowania polskich przedsiębiorców współpracą z białoruskimi partnerami, co wpłynęło na wyniki prac. W szczególności jednym z przykładów udanej współpracy był projekt inwestycyjny na Białorusi realizowany przez polską firmę meblarską Szynaka. W tym kontekście strona białoruska podkreśla, że jest otwarta na przyjazd polskiego biznesu do kraju, więc "polskie firmy, które potrzebują naszego drewna, skóry i innych surowców, mają wszelkie możliwości, aby otworzyć swoje zakłady produkcyjne na Białorusi"⁴⁷.

Kolejny ważny obszar współpracy między Białorusią a Polską, który był omawiany na forum "Sąsiedztwo-2019", stał się w ostatnich latach bardziej aktualny i dotyczy zjednoczenia wysiłków obu krajów w ramach globalnego projektu "Pas i droga". W tym względzie Mińsk i Warszawa poczyniły już pewne ważne kroki w tym kierunku. W szczególności podpisali oni umowę o utrzymaniu infrastruktury kolejowego mostu granicznego na granicy polsko-białoruskiej. Temat ten był kontynuowany decyzją stron, ogłoszoną pod koniec czerwca 2019 roku, po piątym spotkaniu białorusko-polskiej grupy roboczej ds. współpracy w dziedzinie transportu, o rozpoczęciu w 2020 roku budowy nowego drogowego mostu granicznego na Zapadnym Bugu na przejściu granicznym Domachevo-Słowackie. Realizacja projektu ma potrwać około czterech lat, z czego budowa mostu potrwa rok i dziesięć miesięcy. "Długość mostu będzie wynosić około 209 metrów. Przejście to pozwoli zapewnić dwudziestoczworogodziną nieprzerwaną pracę Autostrady Republikańskiej R-94 Brzesko-Polska granica (Domachevo) i przejście graniczne Domachevo, co z kolei zmniejszy obciążenie Mostu Warszawskiego i przejść granicznych Kozlovichi"⁴⁸.

Ale chyba najbardziej znaczącym rezultatem forum ekonomicznego "Sąsiedztwo-2019" było porozumienie stron w sprawie opracowania nowego programu współpracy

⁴⁶ Zainteresowanie polskich przedsiębiorców na Białorusi rośnie [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/interes-polskih-predprinimatelej-k-belarusi-rastet-350224-2019/>

⁴⁷ Lisatowicz, T. Koltowicz: Białoruś jest otwarta dla polskiego biznesu / T. Lisatowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/koltovich-belarus-otkryta-dlja-polskiego-biznesa-350234-2019/>

⁴⁸ Lisatowicz, T. Białoruś i Polska rozpoczną budowę nowego mostu na przejściu granicznym Domachevo-Słowacka w 2020 roku / T. Lisatowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-polsha-v-2020-godu-nachnut-stroit-novyj-most-na-pogranperhode-domachevo-slovatichi-352908-2019/>

na lata 2021-2027, zainicjowanego przez "Marszałka Senatu RP i Marszałka Województwa Podlaskiego". Jest to program, który będzie dotyczył nie tylko projektów transgranicznych, ale także edukacyjnych i komercyjnych"⁴⁹. Faktem jest, że w 2020 roku program współpracy transgranicznej Unii Europejskiej "Polska-Białoruś-Ukraina" dobiegnie końca. Dlatego też możemy jedynie przyjąć z zadowoleniem zamiar stron, aby kontynuować ścisłą współpracę nie tylko w krótkim okresie, ale również w dłuższej perspektywie z korzyścią dla narodów obu krajów.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁴⁹ Lisatowicz, T. Białoruś i Polska uzgodnili nowy program współpracy / T. Lisatowicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/economics/view/belarus-i-polsha-dogovorilis-o-novoj-programme-sotrudnichestva-350246-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Obwód witebski - województwo łódzkie: rozszerzająca się geografia połączeń

Na początku marca 2017 roku minęła 25. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Białorusią a Polską, co jest charakterystyczną tendencją ostatnich czasów, charakteryzującą się wyraźną intensyfikacją dialogu nie tylko na poziomie liderów rządowych i parlamentarnych obu państw, ale także na poziomie poszczególnych regionów. Z reguły ich współdziałanie opiera się na elemencie pragmatycznym w postaci współpracy handlowej i gospodarczej, realizacji wspólnych projektów inwestycyjnych, szerokiej współpracy przemysłowej. Z danych wynika, że "w ciągu 25 lat stosunków dyplomatycznych podpisano 83 umowy o partnerstwie i współpracy oraz 3 umowy o zamiarze współpracy między różnymi miastami i regionami Białorusi i Polski"⁵⁰. Już dziś możemy zauważyć bardzo ścisłą współpracę obwodu grodzieńskiego z województwem podlaskim, brzeskiego z lubelskim, mohylewskiego z kujawsko-pomorskim, homelskiego z lubuskim. Najwyraźniej nowy jakościowo poziom współpracy zostanie osiągnięty z województwem łódzkim i obwodem witebskim.

Podpisali oni umowę o partnerstwie już w 2009 roku. Doświadczenia z wdrażania tego dokumentu pokazały jednak, że do niedawna strony, współdziałając ze sobą, nadal koncentrowały się głównie na wymianie kulturalnej. Obecnie stosunki białorusko-polskie cechuje dążenie do rozwoju kontaktów we wszystkich sferach w celu rozszerzenia "pragmatycznej i konstruktywnej współpracy w interesie narodów Białorusi i Polski"⁵¹. Dlatego też podpisanie w marcu 2017 roku pięciu umów o współpracy pomiędzy powiatami obwodu witebskiego i gminami województwa łódzkiego wygląda absolutnie terminowo i bardzo zachęcająco. "Powiat witebski i gmina Gomunica, Senno i Goshanov, Szumilinsky i Makuv, Połocki i Zgez, powiat Gorodok i miasto Opochno będą rozwijać partnerskie stosunki w sferze handlowej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej. Ponadto, protokół o współpracy został podpisany przez powiat uszaczański i gminę Tomaszów Mazowiecki"⁵².

⁵⁰ Rozmowa z Ambasadorem Nadzwyczajnym i Pełnomocnikiem Republiki Białorusi w Polsce A. Averyanova do agencji informacyjnej BelTA (1 marca 2017) // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/f247df4969db2386.html>

⁵¹ Aleksander Łukaszenko pogratulował prezydentowi Polski Andrzejowi Dudzie [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-pozdravil-prezidenta-polshii-andzheja-dudu-15671/

⁵² Obwód witebski i województwo łódzkie rozszerzają współpracę międzyregionalną [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/vitebskaja-oblast-i-lodzinsko-evovodstvo-rasshirajut-mezhregionalnoe-sotrudnichestvo-239226-2017/>

Strony mają jeden zamiar: rozszerzyć stosunki handlowe i zwiększyć wzajemne obroty handlowe. Ponadto uczestnicy podpisanych dokumentów posiadają szeroki wachlarz technologii przetwarzania w obuwiu, przemyśle włókienniczym, produkcji mięsnej i mleczarskiej, budownictwie i obróbce drewna. Dlatego też przedstawiciele obwodu witebskiego zaoferowali już swoim polskim partnerom szereg projektów z zakresu przetwórstwa mleka, produkcji mięsa, żywności dla dzieci, wody pitnej, krawiectwa, uprawy lnu i rzepaku. Ponadto, istotne projekty współpracy międzynarodowej dla tego regionu Białorusi to organizacja zakładów utylizacji odpadów, budowa elektrowni wodnych oraz centrów logistycznych, w tym Witebskiego lotniska.

Ze swojej strony województwo łódzkie jest interesujące dla partnerów białoruskich, ponieważ ten polski region specjalizuje się w produkcji rolnej - przetworów mlecznych, owoców. Aktywnie rozwijają się tu przedsiębiorstwa przemysłowe. A samo położenie województwa na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych stwarza obiecujące podstawy do wspólnego rozwoju infrastruktury logistycznej i wspólnego dostępu do największych rynków krajów Europejskiej i Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej. Aby jednak skutecznie konkurować na rynkach zewnętrznych i uzyskać znaczące wyniki finansowe, strony muszą pogłębić współpracę i stworzyć wspólne produkty o wysokiej wartości dodanej. Aby rozwiązać ten problem, "wspólnie z polskimi partnerami konieczne jest stworzenie jednego łańcucha technologicznego: finansowanie - tworzenie innowacji - wdrażanie do produkcji"⁵³.

Dobre warunki dla polskiego biznesu zapewnia Wolna Strefa Ekonomiczna "Witebsk", gdzie na początku 2017 roku działało już 36 firm z kapitałem z 14 krajów, m.in. z branży mechanicznej, elektronicznej, weterynaryjnej, chemicznej, paliwowej, spożywczej, lekkiej. Ponadto, "w 2016 r. administracja FEZ zawarła 6 umów o współpracy z organizacjami zagranicznymi, które mają możliwość pomocy w znalezieniu potencjalnych inwestorów, w tym z Lubelskim Klubem Biznesu i Łódzką Agencją Rozwoju Regionalnego (Polska)"⁵⁴. Szczegółowe prace nad rozszerzeniem białorusko-polskiej współpracy międzyregionalnej będą prawdopodobnie kontynuowane na VI Międzynarodowym Forum Gospodarczym "Innowacje". Inwestycje. Perspektywy", która odbędzie się w Witebsku w maju 2017 roku, gdzie wraz z wymianą kontaktów biznesowych "Perspektywy rozwoju naukowo-technicznego i innowacyjnego regionu" oraz międzynarodową konferencją naukowo-

⁵³ Stworzenie wspólnego produktu pozwoli łódzkim i witebskim przedsiębiorstwom z powodzeniem konkurować - Maciejewcziowi [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/sozdanie-sovmestnogo-produkta-pozvolit-predprijatijam-vitebska-i-lodzi-uspeshno-konkurirovat-matskevich-239246-2017/>

⁵⁴ W 2016 roku mieszkańcy FEZ "Witebsk" rozszerzyli geografie dostaw eksportowych do 6 krajów [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/rezidenty-sez-vitebsk-v-2016-godu-rasshirili-geografiju-eksportnyh-postavok-na-6-stran-233960-2017/>

praktyczną "Oszczędność energii i zasobów w 2017 roku", zadziała sekcja "BMS - jako obiecująca platforma przyciągania inwestycji zagranicznych".

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Węgry: współpraca będzie się rozwijać wraz z inwestycjami i regionami

W styczniu 2019 roku Białoruś i Węgry podpisały szereg ważnych dokumentów określających obiecujące kierunki rozwoju stosunków dwustronnych. Wśród nich są dwie - międzyrządowa białorusko-węgierska umowa o promocji i wzajemnej ochronie inwestycji oraz memorandum ministerstw polityki zagranicznej obu państw o promocji współpracy międzyregionalnej.

Mińsk i Budapeszt widzą szczególne znaczenie w umowie o wzajemnej ochronie inwestycji, ponieważ "jest ona niezwykle ważna dla inwestorów w każdym kraju". <...> Jest to wielka zachęta dla projektów inwestycyjnych". Dokument ten, nad którym pracujemy od prawie dekady, stanowi ważny sygnał dla społeczności biznesowej obu krajów, aby zwiększyć interakcję. Zwłaszcza, że "Węgry i Białoruś już rozwijają współpracę w wielu dziedzinach, istnieją wspólne projekty w dziedzinie budowy maszyn, farmacji, budownictwa, sektora finansowego"⁵⁵. W szczególności w 2017 roku na Węgrzech pojawiła się spółka joint venture z białoruskimi partnerami w dziedzinie budownictwa. Firma, założona z udziałem Belstroycentrum, zajmuje się tu projektami budowlanymi, a także dostawami białoruskich materiałów budowlanych. A firma farmaceutyczna "Gedeon Richter" działa na Białorusi od wielu lat. W sumie istnieje "osiem spółek z węgierskim kapitałem"⁵⁶. Być może z tego powodu obrót handlowy białorusko-węgierski w pierwszych 11 miesiącach 2018 roku wzrósł o kolejne osiem procent, zbliżając się do 180 milionów dolarów. W okresie styczeń-październik 2018 roku dwustronny handel usługami wzrósł jeszcze bardziej dynamicznie - o ponad 20 procent - do ponad 16 milionów dolarów, w oparciu o usługi transportowe, komputerowe i turystyczne.

Niemniej jednak, dzisiaj, według stron, "istnieje potrzeba wspólnych nowych projektów inwestycyjnych, głębokiej współpracy przemysłowej z perspektywą wejścia nie tylko na rynki krajowe, ale również na pojemne rynki Unii Europejskiej dla

⁵⁵ Spotkanie z Ministrem Spraw Zagranicznych i Handlu Zagranicznego Węgier Peter Sijarto [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-ministrom-inostrannyx-del-i-vneshnej-torgovli-vengrii-peterom-sijarto-20273/

⁵⁶ Spotkanie z Ministrem Spraw Zagranicznych i Handlu Zagranicznego Węgier Peter Sijarto [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <http://www.government.by/ru/content/8529>

Białorusi i Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej dla Węgier"⁵⁷. I takie plany powinny bardzo szybko nabrać prawdziwego kształtu. I tak w 2019 roku w obwodzie mohylewskim powstanie "pierwsze białorusko-węgierskie przedsiębiorstwo rolne, w którym będą stosowane węgierskie technologie przetwarzania kukurydzy". A w tym samym roku oba kraje planują otwarcie wspólnej linii do produkcji dwupoziomowych wagonów kolejowych. "W sumie ma być zbudowanych 19 dwupiętrowych pociągów. Będzie to pierwszy raz w historii kolei węgierskich, będzie ona wykorzystywana na najpopularniejszych trasach"⁵⁹.

Inne aktualne obszary współpracy białorusko-węgierskiej to współpraca w sektorze energetyki jądrowej. Faktem jest, że "Węgry, podobnie jak Białoruś, zdecydowały się na współpracę z Rosją w zakresie rozwoju energetyki jądrowej. Model ten, identyczny jak w przypadku białoruskich bloków energetycznych, zostanie wykorzystany przy rozbudowie EJ Paksz. Otwiera to dodatkowe możliwości w zakresie wyszukiwania punktów dotykowych"⁶⁰.

Jeśli chodzi o memorandum o wspieraniu współpracy międzyregionalnej, daje ono stronom możliwość rozszerzenia interakcji między regionami nie tylko poprzez obie stolice, Mińsk i Budapeszt, ale również w skali ich krajów. Przypomnijmy, że w 2016 roku podpisano umowę o współpracy między Mińską Radą Wykonawczą a Urzędem Miasta Budapeszt. Białoruska stolica była wtedy poważnie zainteresowana doświadczeniami węgierskich partnerów w korzystaniu z dużych obiektów sportowych, zarządzaniu transportem publicznym, przetwarzaniu odpadów, oczyszczaniu wody. W kwietniu 2018 roku w Budapeszcie odbyły się Dni Mińska, które po raz kolejny pokazały, jaki poważny potencjał partnerstwa strony mogą jeszcze wykorzystać w praktyce. Wystarczy powiedzieć, że w 2017 roku mińskie przedsiębiorstwa sprzedały na węgierskim rynku towarów "za ponad 26 milionów dolarów, zwiększając wolumen eksportu o 37,2% w porównaniu z 2016 rokiem"⁶¹.

⁵⁷ Zapis podejścia do prasy ministra spraw zagranicznych Białorusi W. Makieja po wynikach rozmów z ministrem spraw zagranicznych i handlu zagranicznego Węgier (14 stycznia 2019 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/c74a125b79ae2a47.html

⁵⁸ Gryszkiewicz, A. Pierwsze białorusko-węgierskie gospodarstwo rolne powstanie w obwodzie mohylewskim / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/pervoe-belorusko-vengerskoe-selhozpredpriatie-sozdadut-v-mogilevskoj-oblasti-332570-2019/>

⁵⁹ Białoruś i Węgry będą produkować dwupoziomowe wagony dla pociągów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-budut-proizvodit-dvuhetazhnye-vagony-dlja-poezdov-332532-2019/>

⁶⁰ Chainovsky, A. Białorusko-Węgierska współpraca jest pragmatyczna i skuteczna / A. Chainovsky // [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/special/interview/view/belorusko-vengerskoe-sotrudnichestvo-javljaetsja-pragmatichnym-i-effektivnym-6383/>

⁶¹ Parukova, E. Days of Minsk in Budapest: what connects two capitals and how their cooperation will develop / E. Parukova // [Electronic resource]. - - 2018. - URL: <https://minsknews.by/dni-minska-v-budapeshte-chtovsvyazivayet-dve-stolitsyi-i-kak-budet-razvivatsya-ih-sotrudnichestvo/>

Jednocześnie w kwietniu 2018 roku podpisano umowę o współpracy między dzielnicą partyzancką Mińska i dzielnicą Chepel Budapeszt, co otwiera nowe możliwości, przede wszystkim współpracy gospodarczej. Przecież oba okręgi są przemysłowe, więc przedsiębiorstwa znajdujące się na ich terenie będą mogły współpracować ze sobą nawzajem z korzyścią dla obu stron. A oni już to robią. Na przykład, "fabryka Kozłowa współpracuje z 62Siemensem". <...> Kontynuowane jest wyszukiwanie punktów dotykowych" .

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶² Liderzy Dzielnic Partyzanckiej w Mińsku i Dzielnicy Chepel w Budapeszcie podpisali umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://part.gov.by/3744-rukovoditeli-partizanskogo-rajona-minska-i-rajona-chepel-budapeshta-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś-Republika Czeska: perspektywy - w stosunkach partnerskich między regionami

W kwietniu 2019 roku w Pradze odbyło się 11. posiedzenie Białorusko-Czeskiej Komisji Współpracy Gospodarczej, Przemysłowej, Naukowej i Technicznej, na którym strony "zgodziły się na wzmocnienie kontaktów przemysłowych i naukowych"⁶³. Ogólnie rzecz biorąc, Białoruś i Republika Czeska współpracują obecnie w wielu dziedzinach - w energetyce, budowie maszyn, rolnictwie, nauce, technologii i innowacjach, finansach, za pośrednictwem izb przemysłowo-handlowych oraz podejmują działania na rzecz rozwoju ram prawnych stosunków dwustronnych. Dużo mówi fakt, że w 2018 roku wielkość wzajemnego handlu białorusko-czeskiego wzrosła o ponad jedną trzecią i wyniosła 393 miliony dolarów. Na początku 2019 roku na Białorusi zarejestrowano ponad sto firm z czeskimi inwestycjami, działających w wielu branżach - IT, produkcja urządzeń automatyki dla transportu, handlu, przemysłu, świadczących usługi architektoniczne i budowlane. Jednocześnie, według wiceministra spraw zagranicznych Republiki Czeskiej A. Chmielnica, "szereg regionów Republiki Czeskiej jest zainteresowanych nawiązaniem stosunków z białoruskimi regionami. Współpraca regionalna między krajami może zostać pogłębiona".⁶⁴ a priorytetowe obszary takiej współpracy to współpraca przemysłowa, zaopatrzenie w żywność, zaawansowane technologie, nauka i edukacja.

Jeśli chodzi o pogłębienie współpracy z białoruskimi regionami, czeska placówka dyplomatyczna w naszym kraju zamierza zrealizować w 2019 roku co najmniej cztery duże projekty. Trzy z nich dotyczą organizacji misji biznesowych białoruskich biznesmenów i przedsiębiorców do Republiki Czeskiej w celu zapoznania się z tradycjami produkcji rybnej w jeziorach, przemysłem piwowarskim i przedsiębiorstwami produkującymi sprzęt piwowarski, a także zapoznania się z czeskimi doświadczeniami w zakresie rekonstrukcji stacji uzdatniania wody. Przypominamy, że w 2018 roku jedna z czeskich firm wygrała przetarg na przebudowę brzeskich oczyszczalni ścieków komunalnych i ma już w tej sprawie pozytywne doświadczenia. Czwarty projekt przewiduje misję czeskich biznesmenów na Białoruś

⁶³ Gryszkiewicz, A. Białoruś i Republika Czeska zgodziły się na wzmocnienie kontaktów przemysłowych i naukowych (w języku rosyjskim) / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/belarus-i-chehija-dogovorilis-ukrepljat-promyshlennye-i-nauchnye-kontakty-344555-2019/>

⁶⁴ Republika Czeska ma nadzieję na jak najszybsze podpisanie umowy w sprawie priorytetów partnerstwa między UE a Białorusią [Zasoby elektroniczne]. - -- 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/chehija-rasschityvaet-na-skorejshee-podpisanie-soglashenija-o-prioritetah-partnerstva-mezhdu-es-i-347265-2019/>

w celu zapoznania się i nawiązania kontaktów biznesowych z partnerami w obwodzie mińskim i witebskim.

W związku z tym należy zauważyć, że tylko na terenie obwodu witebskiego działa dziś "14 przedsiębiorstw z kapitałem czeskim. W ubiegłym roku [2018] obroty handlowe pomiędzy regionem a Czechami wzrosły 1,6-krotnie"⁶⁵. A perspektywy zwiększenia współpracy z czeskimi partnerami w obwodzie witebskim widać we wzroście liczby wspólnych przedsięwzięć, w tym hodowli ryb - hodowli i przetwórstwa pstrąga i jesiotra. Jeśli chodzi o Obwód Miński, to w 2014 roku podpisał on Memorandum o współpracy z czeską Wysoczną. Obiecujące obszary interakcji między tymi regionami to rolnictwo - produkcja roślinna i hodowla, a także edukacja. Jednocześnie "współpracy w dziedzinie edukacji sprzyja otwarcie w obwodzie przemysoczańskim unikalnej specjalności dla szkoły średniej "Energia", która może zainteresować stronę białoruską z uwagi na budowę elektrowni atomowej"⁶⁶.

Należy zauważyć, że aktywnie rozwijają się również więzi pomiędzy innymi regionami Białorusi i Republiki Czeskiej. I tak w 2015 roku Obwód Mohylewski i Kraj Ustecki podpisały Memorandum o współpracy, którego celem jest rozwój współpracy w sferze gospodarki, kultury i turystyki. Podpisując ten dokument, strony zgodziły się, że obwód i region "mają duży potencjał w realizacji wspólnych projektów inwestycyjnych, mających na celu modernizację białoruskiej gospodarki, utworzenie wspólnego przemysłu i współpracy przemysłowej".⁶⁷ jak również do promowania wspólnych produktów w krajach trzeciego świata. Ponadto mieszkańcy Mohylewa byli zainteresowani czeskimi doświadczeniami w dziedzinie usług medycznych, uzdrawiania i turystyki w zakresie wykorzystania ich do rozwoju południowo-wschodnich powiatów obwodu mohylewskiego.

W 2016 roku Obwód Grodzieński i Kraj Środkowoczeski podpisały porozumienie o współpracy. A w 2017 roku obroty handlowe tego białoruskiego regionu z Republiką Czeską wyniosły 14,8 miliona dolarów, z czego udział eksportu grodzieńskiego - 7,6 miliona dolarów. "Głównie nici syntetyczne, poliamidy, drewno, bezwodny amoniak,

⁶⁵ Bogaczowa, O. Ambasada Czech w tym roku realizuje cztery projekty mające na celu pogłębienie współpracy z Białorusią / O. Bogaczowa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/posolstvo-čehii-v-etom-godu-realizuet-četyre-proekta-dlja-uglublenija-sotrudničestva-s-belarusiju-340867-2019/>

⁶⁶ Kraj Wysocziński i obwód miński podpisały porozumienie o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: https://www.mzv.cz/minsk/ru/x2002_05_17_4/x2014_10_01.html

⁶⁷ Kulyagin, obwód mohylewski i usteckie terytorium Czech podpisały memorandum o współpracy / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-ustetskij-kraj-čehii-podpisali-memorandum-o-sotrudničestve-5040-2015/>

spawane rury, papier i karton.⁶⁸ A wśród eksporterów należy wymienić JSC Grodno Azot, ChTUP Aedrev, LLC Aedrev Logistic, LLC Proektinveservice, JSC Słonim Cardboard and Paper Plant Albertin. Ponadto, jak powiedział szef czeskiej misji dyplomatycznej na Białorusi T. Pernicki, "Grodzieński region jest interesujący dla czeskiego biznesu jako jeden z liderów w sektorze rolniczym Białorusi. Możliwymi obszarami współpracy są przetwórstwo mleka i produkcja serów⁶⁹.

Wszystkie te fakty potwierdzają wniosek, że to właśnie regiony obu państw mają wszystko, co niezbędne, aby stać się w najbliższej przyszłości motorem aktywnej współpracy gospodarczej między Białorusią a Czechami.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶⁸ Białorusko-czeskie forum biznesowe odbyło się w Grodnie. - - 2018. - URL: <http://region.grodno.by/special/ru/econnnews-ru/view/belorusko-cheshskij-biznes-forum-proshel-v-grodno-24173-2018/>

⁶⁹ Republika Czeska jest zainteresowana rozwojem współpracy z obwodami Białorusi w sektorze rolnictwa [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/regions/view/chehija-zainterosovana-v-razviti-i-sotrudnichestva-s-regionami-belarusi-v-selskohozjajstvennoj-sfere-337476-2019/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Turcja: aktualne kwestie dotyczące interakcji między regionami

Wizyta prezydenta Turcji R.T. Erdogana na Białorusi w listopadzie 2016 roku, pierwsza w historii stosunków dwustronnych, może stać się punktem zwrotnym w stosunkach białorusko-tureckich. Po pierwsze, wyznaczyła ona zadanie osiągnięcia wolumenu wzajemnych obrotów handlowych na poziomie jednego miliarda dolarów. Po drugie, strony postanowiły skupić się na maksymalizacji potencjału wymiany handlowej i interakcji gospodarczej z naciskiem na ustanowienie "wspólnej produkcji złożonych wyrobów technicznych w obwodach Białorusi i Turcji, w tym w celu ich promocji na rynkach państw trzecich"⁷⁰ oraz organizację wspólnych stref przemysłowych.

Fakty świadczą o tym, że obecność Turcji w wielu obwodach Białorusi stała się dość powszechna. I tak w samym **Mińsku** zarejestrowanych jest 96 przedsiębiorstw z kapitałem tureckim, w tym 14 spółek joint venture i 82 zagraniczne, które zajmują się budownictwem, hotelarstwem, handlem, artykułami spożywczymi i przemysłem lekkim. W ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy 2016 roku obroty handlowe z partnerami tureckimi w kapitale białoruskim dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej i przedsiębiorstw bez podporządkowania resortowego wzrosły o prawie 60% i przekroczyły 112 milionów dolarów, natomiast eksport usług osiągnął prawie 30 milionów dolarów z nadwyżką 1,1 miliona dolarów. Od Mińska do Turcji "dostarczano drewno, części samochodowe, ropę naftową i produkty naftowe, produkty drewniane, sklejkę, urządzenia i sprzęt używany w medycynie, rury, stolarkę"⁷¹.

Obwód brzeski rozpoczął również przywracanie stosunków gospodarczych z partnerami tureckimi, z których eksport wzrósł o jedną trzecią w trzech kwartałach 2016 roku, przy całkowitym wzroście handlu zagranicznego z tym krajem o 96 procent, który wyniósł prawie 23 miliony dolarów. Wśród największych dostawców towarów na rynek turecki są tacy producenci Brestchiny, jak JSC "Holding Company" Pinskdrv ", LLC" Belshpondrev ", JSC" Massivev", eksportujący meble i inne wyroby z drewna.

⁷⁰ Oficjalna wizyta prezydenta Turcji Recep Tayyipa Erdogana [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-prezidenta-turtsii-redzhepa-tajipa-erdogana-14820/

⁷¹ Matveeva, N. W Mińsku zarejestrowanych jest 96 przedsiębiorstw z udziałem kapitału tureckiego / N. Matveeva // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/v-minske-zaregistrirovano-96-predpriyatij-s-uchastiem-tureckiego-kapitala-218824-2016/>

Ponadto z tego regionu Turcja otrzymuje "wyposażenie, blachy do okładzin, monofilamenty, palety odlewnicze"⁷².

W **obwodzie mohylewskim** tylko na terenie Wolnej Strefy Ekonomicznej "Mohylew" jednocześnie realizowane są trzy projekty z atrakcyjnością inwestycji tureckich: "Carbeltex" Sp. z o.o. - produkcja tekstyliów domowych; "SBI Rubber" Sp. z o.o. - produkcja wyrobów gumowych; "BelEms" Sp. z o.o. - organizacja produkcji środków higieny osobistej. Zakłada się, że w przyszłości w tej SSE pojawi się cała turecka strefa przemysłowa. Przynajmniej wolna działka z niezbędną infrastrukturą inżynierską i logistyczną została już zaferowana do inwestycji przez firmy z Turcji. "W tureckiej strefie przemysłowej planuje się położenie nacisku na produkcję części samochodowych, budowę maszyn, rozwój przemysłu chemicznego i obróbki drewna"⁷³.

Coś podobnego może się pojawić w **regionie** Grodno, gdzie przedstawiciele tureckiej Zjednoczonej Strefy Przemysłowej "Ikitelli", największej w Stambule, już badają potencjał umieszczenia przedsiębiorstw w wolnej strefie ekonomicznej "Grodnoinvest". Po stronie tureckiej oferuje się tutaj lokalizację zakładów produkcyjnych w jednym z siedmiu klastrów, które dotyczą przetwórstwa drewna i metalu, budowy maszyn, przemysłu chemicznego i rafinacji ropy naftowej, kompleksu rolno-przemysłowego, przemysłu lekkiego, logistyki i turystyki. A już "działki pod specjalną strefę inwestycji tureckich są wybierane w Grodnie, Lida, Smorgoni".⁷⁴aby biznesmeni z Turcji mogli podejmować się realizacji swoich projektów w kilku klastrach.

Co więcej, mają oni już doświadczenie w realizacji projektów inwestycyjnych w obwodzie grodzieńskim: "Portfel inwestycyjny tureckiego biznesu w obwodzie grodzieńskim w 2016 roku przekroczył 10 milionów dolarów"⁷⁵. W szczególności, z udziałem kapitału tureckiego na bazie zakładu pokryć dachowych oraz maszyn budowlanych i wykończeniowych w Wołkowysku powstaje produkcja grzejników

⁷² Obwód brzeski zwiększył eksport do Turcji o prawie 30% w okresie styczeń-wrzesień [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/brestskaja-oblast-narastila-eksport-v-turtsiju-za-janvar-sentjabr-pochti-na-30-218733-2016/>

⁷³ Kulyagin, S. Utworzenie tureckiej strefy przemysłowej w FEZ "Mohylew" - obiecujący projekt - administracja (w języku rosyjskim) / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/sozdanie-tureckoj-promyshlennoj-zony-v-sez-mogilev-perspektivnyj-proekt-administratsija-218783-2016/>

⁷⁴ Stasiukiewicz, E.E. Przedstawiciele tureckiej strefy przemysłowej ISKOBIR badają potencjał lokalizacji produkcji w FEZ "Grodnoinvest" (w języku rosyjskim) / E.Stasiukevich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/newscompany/view/predstaviteli-tureckoj-promzony-iskobir-izuchajut-potentsial-razmeschenija-proizvodstv-v-sez-220628-2016/>

⁷⁵ Tureckie inwestycje w regionie grodzieńskim w 2016 roku przekroczyły 10 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/tureckie-investitsii-v-grodnenskoj-oblasti-v-2016-godu-prevysili-10-mln-219510-2016/>

nowej generacji oraz komponentów do nich. A w Astravcu Stowarzyszenie Współpracy Gospodarczej "Turecka Stolica" w listopadzie 2016 roku zrealizowało projekt budowy 3-gwiazdkowego hotelu o wartości inwestycji ok. 12 mln dolarów. Tam tureccy inwestorzy planują budowę apartamentowca, a w pobliżu punktu kontrolnego "Kotlovka" - wielofunkcyjnego obiektu usług drogowych z hotelem, stacjami benzynowymi, restauracją, kawiarnią i parkingiem dla samochodów osobowych i ciężarowych: "Kwota inwestycji wyniesie około 30 milionów dolarów"⁷⁶. W sferze zainteresowań "Tureckiej stolicy" jest Brasław, który znajduje się w **obwodzie witebskim**, gdzie powstanie kompleks agroturystyczny.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁷⁶ Turecki biznes jest zainteresowany inwestowaniem w małych białoruskich miastach [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/tureckij-biznes-zainteresovan-v-investirovanii-v-malye-beloruskie-goroda-219503-2016/>

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Turcja: nauka, technologia, edukacja

O powadze zamiarów stron dotyczących aktywnego rozwoju współpracy w dziedzinie nauki, techniki i pomocy humanitarnej świadczy fakt, że po kwietniowych (2019 r.) negocjacjach między przywódcami Białorusi i Turcji podpisano szereg dokumentów - międzyrządową umowę o współpracy w dziedzinie edukacji, mapę drogową współpracy między Narodową Akademią Nauk Białorusi a Radą Naukową Turcji na lata 2019-2021 oraz memorandum o współpracy naukowo-technicznej na Antarktydzie między NAS Białorusi a Ministerstwem Przemysłu.⁷⁷

W szczególności umowa międzyrządowa o współpracy w dziedzinie edukacji ma na celu ustanowienie i rozwój bezpośrednich kontaktów między instytucjami szkolnictwa wyższego i organizacjami naukowymi obu krajów, tak aby studenci i specjaliści z Białorusi i Turcji mogli uczestniczyć w działaniach mających na celu wykazanie potencjału edukacyjnego, naukowego, technologicznego i innowacyjnego swoich krajów. Strony zamierzają zapewnić miejsce dla kształcenia wyższego i podyplomowego w odpowiednich instytucjach, informować się wzajemnie o wzajemnym uznawaniu dokumentów dotyczących szkoleń, edukacji i stopni akademickich oraz stworzyć wszelkie niezbędne warunki "do rozszerzenia i pogłębienia kontaktów między krajami w pełnym zakresie działań edukacyjnych, przyciągając obywateli Turcji do studiowania na Białorusi"⁷⁸.

Jeżeli mówimy o współpracy między środowiskami naukowymi obu krajów, to jej podstawę stanowiły umowy o współpracy podpisane przez Narodową Akademię Nauk Białorusi: w 2002 roku - z Turecką Radą Badań Naukowych w zakresie Nauki i Technologii, w 2009 roku - z Turecką Akademią Nauk. W 2016 roku rządy Białorusi i Turcji podpisały umowę o współpracy w dziedzinie nauki i technologii. Rok później podpisano protokoły ustaleń między Narodowym Centrum Własności Intelektualnej Białorusi a Turecką Agencją Patentów i Znaków Towarowych oraz o współpracy między Białoruskim Funduszem Innowacji a Radą Badań Naukowo-Technicznych Turcji. A w listopadzie 2018 roku odbyło się pierwsze posiedzenie wspólnej białorusko-tureckiej komisji ds. współpracy w dziedzinie nauki i technologii, w ramach którego strony zgodziły się "zintensyfikować współpracę dwustronną poprzez tematy struktury innowacyjnej, w szczególności między parkami technologicznymi Białorusi

⁷⁷ Oficjalna wizyta w Turcji [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/ofitsialnyj-vizit-v-turtsiju-20884/

⁷⁸ Białoruś i Turcja są zainteresowane rozwijaniem kontaktów między uniwersytetami i organizacjami naukowymi [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-zainteresovany-v-razvitii-kontaktov-mezhdu-vuzami-i-nauchnymi-organizatsijami-344261-2019/>

i tureckimi parkami naukowymi"⁷⁹. Na tym samym posiedzeniu Komisji stwierdzono, że "naukowcy z Białorusi i Turcji zamierzają rozwijać współpracę w zakresie badań polarnych"⁸⁰.

Przyjęty w kwietniu 2019 roku plan działania na rzecz rozwoju współpracy na lata 2019-2021 ma na celu zintensyfikowanie wspólnych działań białoruskich i tureckich uczonych w najbardziej obiecujących dziedzinach współpracy naukowo-technicznej. "Obejmują one optykę do obserwacji powierzchni Ziemi z przestrzeni kosmicznej, bezzałogowe statki powietrzne, baterie do pojazdów elektrycznych i innych pojazdów, złożone materiały organiczno-mineralne, przetwarzanie minerałów oraz wykorzystanie technologii informatycznych do przewidywania zagrożeń naturalnych"⁸¹.

Ponadto przyjęta mapa drogowa przewiduje organizację wspólnego konkursu na projekty w priorytetowych obszarach rozwoju nauki i technologii w dziedzinach, które zostały zidentyfikowane podczas wspólnych warsztatów: w 2018 roku - w Gebzie, w 2019 roku - w Mińsku. 82

Jeśli chodzi o mapę drogową, dokument ten zawiera również środki mające na celu rozwój, poprawę organizacji i zwiększenie efektywności wspólnych działań naukowych i technicznych oraz wspólnej pracy Białoruskiej Republikańskiej Fundacji Badań Podstawowych i Rady Badań Naukowych Turcji.

⁷⁹ Białoruś i Turcja przeprowadzą konkurs na wspólne projekty innowacyjne [Zasoby elektroniczne]. - – 2018. - URL: http://www.gknt.gov.by/news/2018/belarus_i_turtsiya_provedut_konkurs_sovmestnykh_innovatsionnykh_proektov/

⁸⁰ Białoruś i Turcja zamierzają rozwijać współpracę w zakresie badań polarnych [Zasoby elektroniczne]. - – 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-namereny-razvivat-sotrudnichestvo-v-oblasti-poljarnyh-issledovanij-324445-2018/>

⁸¹ Białoruś i Turcja podpisały mapę drogową współpracy naukowej do 2021 r. [Zasoby elektroniczne]. - – 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-podpisali-dorozhnuju-kartu-nauchnogo-sotrudnichestva-do-2021-goda-344282-2019/>

⁸² Białoruś i Turcja ogłosiły konkurs na wspólne projekty naukowe i techniczne [Zasoby elektroniczne]. - – 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-turtsija-objjavili-konkurs-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-proektov-338588-2019/>

Białoruś - Serbia: aktualne tematy medialne dotyczące współpracy

W czerwcu 2017 roku, w ramach Dni Mińska w Belgradzie, podpisano umowę o współpracy pomiędzy kanałami telewizyjnymi "STV". (Mińsk) i "Studio B" (Belgrad). Dokument ten stał się kolejnym konkretnym krokiem w kierunku utworzenia wspólnej białorusko-serbskiej przestrzeni medialnej i informacyjnej, która powinna stać się skutecznym instrumentem rozwoju całego kompleksu stosunków między Białorusią a Serbią.

Już w październiku 2012 roku na szczepku rządowym obu krajów przedstawiciele białoruskiej i serbskiej sfery medialnej mieli za zadanie zrobić wszystko, co w ich mocy, aby "dać naszym narodom szansę na wzajemne poznanie się za pomocą środków masowego przekazu, radia, telewizji i Internetu"⁸³. A w marcu 2013 roku Memorandum o współpracy w zakresie informacji zostało podpisane przez Ministerstwo Informacji Białorusi i Ministerstwo Kultury i Informacji Serbii.

W czerwcu 2015 roku Białoruska Agencja Telegraficzna i serbska agencja informacyjna TANYUG podpisały umowę o współpracy w celu poszerzenia i wzbogacenia możliwości informacyjnych i analitycznych oraz ustanowienia regularnej wymiany informacji o rozwoju sytuacji na Białorusi i w Serbii. Dokument ten zakłada "regularną wymianę operatywnych i rzetelnych materiałów informacyjnych w języku rosyjskim i angielskim o aktualnych wydarzeniach w życiu krajowym i międzynarodowym ich krajów"⁸⁴. Ponadto strony przewidziały możliwość współpracy w zakresie badania najlepszych praktyk i podnoszenia kwalifikacji dziennikarzy, fotografów i innych osób zawodowo związanych z mediami.

Wszystkie te umowy i porozumienia implikują poważną intensyfikację wysiłków stron w sferze medialnej w zakresie współpracy białorusko-serbskiej, która w ostatnich latach szybko się rozwija, o czym świadczą liczne fakty. Przecież Serbia należy do tych krajów europejskich, z którymi wielkość współpracy Republiki Białorusi ma stałą, pozytywną dynamikę. Wynika to w dużej mierze z faktu, że jeszcze w 2009 roku strony podpisały międzyrządową umowę o wolnym handlu. Od tego czasu - przez siedem lat - obrót handlowy białorusko-serbski wzrósł prawie pięciokrotnie. I pomimo

⁸³ Zaleskiy, B.L. Białoruskie dziennikarstwo międzynarodowe: cechy, tendencje, perspektywy / B.L. Zaleskiy. - Mińsk, BSU, 2014. -- C. 73.

⁸⁴ BeITA podpisał umowę z serbską agencją informacyjną TANUG [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belta-podpisala-soglashenie-s-serbskim-informagentstvom-tanjug-4114-2015/>

niewielkiego spadku w 2016 roku, kiedy to wolumen wymiany handlowej wyniósł 113,6 mln dolarów, w pierwszych dwóch miesiącach 2017 roku wzrósł o 62,2%. Jednocześnie "wielkość białoruskiego eksportu do Serbii wzrosła o 42,5% i wyniosła 10,9 mln dolarów, a import z Serbii wzrósł o 83,8% do 12,9 mln⁸⁵dolarów. W styczniu 2017 roku Białoruś i Serbia podpisały mapę drogową rozwoju współpracy na najbliższe dwa lata, w której nakreśliły działania mające na celu zwiększenie wzajemnego obrotu handlowego, realizację długoterminowych wspólnych projektów i stworzenie nowych, a także wzmocnienie współpracy między regionami obu państw. Wniosek, że "współpraca na poziomie regionalnym i miejskim jest ważnym narzędziem dwustronnej współpracy".⁸⁶Został również wysłuchany na 10. sesji Międzyrządowej Białorusko-Serbskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, która odbyła się w kwietniu 2017 roku w Belgradzie. Faktem jest, że obecnie nie tylko wszystkie białoruskie ośrodki regionalne, lecz również szereg ośrodków okręgowych ma umowy o współpracy z partnerami serbskimi. Wśród nich: Mińsk i Belgrad, Mohylew i Kragujevac, Homel i Nowy Sad, Grodno i Kraljewo, Witebsk i Nis, Brześć i Subotica, Borysów i Pozharevac, Zaslavl i Topol, Baranowicze i Kacak, Nowopołock i Krusewac, Żłobin i Smederewo, Mołodienno i Walewo, Połock i Sremska Mirowica, powiat Nieśwież i gmina Zemun.

Cechą charakterystyczną tych partnerstw jest to, że w ostatnich latach zostały one znacznie wzmocnione poprzez gospodarczy komponent współpracy. Przykład Mińska jest w tym względzie bardzo wymowny. Jak wynika z wyników pierwszego kwartału 2017 roku, Serbia znalazła się wśród dziesięciu największych partnerów handlowych i gospodarczych białoruskiej stolicy. "W okresie styczeń-marzec br. stopa wzrostu handlu z tym krajem wyniosła 307% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku i osiągnęła 33 mln dolarów. Serbia dostarcza traktory, pojazdy silnikowe, silniki elektryczne, łódki i inne produkty⁸⁷. Ale to nie wszystko. Obecnie w Mińsku realizowane są dwa duże projekty inwestycyjne z udziałem serbskich przedsiębiorców - "Mińsk Majak" i "Mińsk-Mir". I tylko w ramach projektu Mińskiej Latarni Miejskiej, w styczniu 2017 roku odbyło się uroczyste otwarcie centrum biznesowego Dana Center i centrum handlowego Dana Mall. Ponadto na początku 2017 roku na Placu Październikowym stolicy Białorusi rozpoczął się kolejny projekt inwestycyjny z udziałem partnerów z Serbii - budowa wielofunkcyjnego kompleksu "BC Capital

⁸⁵ Griszkievicz, A. Białoruś i Serbia wzmocnią współpracę gospodarczą - Krawczenko / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-serbija-budut-ukrepljat-ekonomicheskoe-sotrudnichestvo-kravchenko-243503-2017/>

⁸⁶ Griszkievicz, A. Bratistie współpraca rozwija 15 par miast białoruskich i serbskich (w języku rosyjskim) / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/pobratimskoe-sotrudnichestvo-razvivajut-15-par-gorodov-belarusi-i-serbii-243217-2017/>

⁸⁷ W Belgradzie rozpoczęły się Dni Mińska [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/v-belgrade-startovali-dni-minska-251030-2017/>

Center". Kolejnym obiecującym obszarem współpracy między Mińskiem a Belgradem jest współpraca w dziedzinie miejskiego elektrycznego transportu publicznego. W szczególności mińskie przedsiębiorstwo "Belkommunmash" zamierza dostarczyć do stolicy Serbii około 60 autobusów elektrycznych. Faktem jest, że "transport publiczny w Belgradzie musi zostać odnowiony". <...> Obecnie cały park trolejbusowy stolicy Serbii (około 90 jednostek) jest produkowany przez Belkommunmash. Dostawy zostały dokonane około 5 lat temu⁸⁸.

Jeśli chodzi o inne regiony Serbii, to już teraz istnieje kilka przedsiębiorstw z udziałem strony białoruskiej. Dlatego też dla produkcji montażowej ciągników MTZ w mieście Nowy Sad ważne jest wspieranie go poprzez włączenie go do państwowych regionalnych programów rozwoju rolnictwa w Serbii. Należy zaznaczyć, że w tym serbskim mieście istnieje również Instytut Przemysłu Polowego i Warzywnego, z którym białoruscy uczeni "pracują nad współpracą w zakresie selekcji i produkcji nasion kukurydzy, słonecznika, traw wieloletnich"⁸⁹. A dla spółki joint venture "MAZ-Balkan" w Kragujevacu ważne jest maksymalne zaangażowanie jej możliwości "we wszystkich przetargach na dostawy autobusów i samochodów ciężarowych z silnikami na paliwo gazowe dla agencji rządowych w Serbii"⁹⁰. Najwyraźniej interakcje między regionami Białorusi i Serbii będą rozwijane nie tylko poprzez pogłębianie istniejących partnerstw, ale również poprzez zwiększanie liczby uczestników. Świadczy o tym fakt, że podczas Homelskiego Forum Ekonomicznego w maju 2017 roku podpisano porozumienie o współpracy między Homelskim regionem a Autonomiczną Prowincją Wojwodina, jednym z najbardziej rozwiniętych regionów w Serbii, gdzie uważa się, że we współpracy z Homelskim regionem "istnieje wielki potencjał budowania relacji w różnych dziedzinach"⁹¹.

⁸⁸ "Belkommunmash spodziewa się dostarczyć do Belgradu około 60 autobusów elektrycznych [Electronic Resource]. -- 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belkommunmash-rasschityvaet-postavit-v-belgrad-okolo-60-elektrobusov-250255-2017/>

⁸⁹ Gryszkiewicz, A. Białoruś i Serbia zamierzają rozwijać współpracę w zakresie produkcji nasion i fitosanitarnej / A. Gryszkiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-serbija-namereny-razvivat-sotrudnichestvo-v-proizvodstve-semjan-i-fitosanitarii-243604-2017/>

⁹⁰ Gryszkiewicz, A. Na Białorusi powstają sprzyjające warunki dla funkcjonowania serbskiego biznesu i inwestycji - Koltawic / A. Gryszkiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/v-belarusi-sozdany-blagoprijatnye-usloviya-dlja-funkcionirovanija-serbskogo-biznesa-i-vlozhenija-243601-2017/>

⁹¹ Łysenko, J. Homelszczyzna i autonomiczna prowincja Wojwodina Serbia podpisały porozumienie o współpracy / J. Łysenko // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/gomelskaja-oblast-i-avtonomnyj-kraj-voevodina-serbii-podpisali-soglaszenie-o-sotrudnichestve-248291-2017/>

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY